

DE NOORD-BRABANDER

Staats- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad. . f 12.
Franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIE

15 cents de regel
behalve 35 cents segele

(Verschijnende driemaal ter week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

GRIEKENLAND

Een dagblad van Athene kondigt aan dat het nieuwe grieksche gouvernement door Beijeren erkend is.

DUITSCHLAND

Men schrijft uit Opper-Silezië van den 16 November: Er is sedert eenige dagen verbazend veel sneeuw gevallen; de wegen zijn er mede bedekt en overal zijn de rijtuigen door sleden vervangen. Zulks is zeer vroegtijdig; en men vreest dat de sneeuw, die nu reeds eenige voeten hoog ligt, zeer lang aanwezig zal blijven. Tegen het einde der maand September was het karpatische gebergte reeds als onder de sneeuw begraven.

PRUISEN

BERLIJN, den 21 November. De Prinses Albert, welke dezen winter onder de zachte luchtstreek van Italië wilde doorbrengen ter versterking harer gezondheid, is zoo ver hersteld, dat zij binnen weinig tijds in den kring harer familie zal terugkeeren. Haar lijfarts, Dr. Behsemeyer is reeds voor ettelijke dagen uit Rome hier aangekomen.

Tot wolk en hoogte de spekulatiengeset is geklommen om koopers naar de winkels te lokken, blijkt heden weder door de aan alle hoeken der straten vastgehechte aankondigingen, op welke met groote letters te lezen staat: Om schulden te betalen! Een achtenswaardig handelshuis, hetwelk dezelfs val zeer nabij is, ziet zich genoodzaakt, ten einde het tot dus verre genoten krediet en goeden naam niet te verliezen, eenige kisten met goede lijnwaden nog aantrekkelijk bedekken de helft van den fabrieksprijs te verkopen, enz.

ENGELAND

Het regts hof te Dublin, dat ter zake der bekeuring tegen O'Connell en zijne medestanders uitpraak moet doen, heeft den 22 September beslist omtrent eene der menigvaldige regtsgeleerde uitvlugten, die door de verdedigers der beschuldigten worden te baat genomen, om dit regtsgeding op de lange baan te schuiven of geheel onmogelijk te maken. Ditmaal gold het eene tegenwerping omtrent het beëdigden der getuigen, op wier verklaringen de akte van beschuldiging steunt. De verdedigers beweerden, dat die getuigen niet, zoo als heeft plaats gehad, alleen voor den grooten jury, maar in eene openbare zitting van het hof hadden moeten worden beëdigd. Wel konden zij niet ontkennen, dat er onder de regering der tegenwoordige koningin eene wet is uitgevaardigd, waarbij dat beëdigden van getuigen enkel voor den grooten jury, en niet in het bijzijn van het publiek, verplichtend wordt gesteld; maar uit de bewoordingen dier wet meenden zij te kunnen bewijzen, dat dit voorschrift niet op zulke regtsgedingen als het tegenwoordige toepasselijk was. Indien deze uitspraak door het hof ware onafgebroken, zou er eene helderheid bestaan hebben, die de geheele vervolging had doen vervallen. Het hof heeft echter tegen de verdedigers der beschuldigten beslist. De Times meent, dat ofschoon de bedoeling der wet volstrekt niet twijfelachtig was,

de bewoordingen, daar in dubbelzinnig geene waren, om de aangevoerde tegenwerping te begunstigen, en beklaagt zich te dezer gelegenheid zeer over de weinige zorg, die in het Parlement aan eene goede redaktie der wetten wordt besteed, en een natuurlijk gevolg van den loop der beraadslagingen in die wetgevend vergadering is.

In den avond van den 22 heeft de prokureur-generaal bij het Dublinsche hof gevorderd, dat de openbare regtspleging in dezelfde regtszaak den 11 December een aanvang mocht nemen. De verdedigers der beschuldigten zouden echter in de terechtzitting van den 24 tegen die tijdsbepaling opkomen en een langeren termijn eischen, om zich op hunne taak voor te bereiden. Over het geheel is het einde dezer zaak nog niet te voorzien.

Van de zijde der Regering worden bij voortdurende maatregelen genomen, die de strekking hebben; om de rust in Ierland des noods door kracht van wapenen te handhaven. Men spreekt er thans van, dat gewapende stoomboten op de Iersche meren post zullen vatten. De kazernen der troepen in de voornaamste steden worden versterkt.

In de zitting van 20 dezer, in Conciliation-Hall, heeft O'Connell de volgende besluiten voorgesteld, welke met de warmste geestdrift zijn aangenomen:

« Wij katholieke leden van de nationale en wetlige vereeniging van het repeal, hebben met den diepsten eerbied gelezen, en ons ten volste vereenigd met de besluiten welke zijn aangenomen in de meeting van onze eerwaardige aartsbischoppen en bisschoppen; eerwaardige en geheiligde hiërarchie der katholieke Kerk in Ierland. Onze eerwaardige prelaten bezitten al onze hulde, al onze eerbied, en al onze christelijke onderwerping voor hun apostolisch gezag.

« De katholieke leeken van Ierland verafschuwen in den hoogsten graad elke poging, die zou kunnen strekken op onze geestelijkheid eenigen invloed uit te oefenen, door haar de tijdsche schatten dezer wereld aan te bieden.

De leeken zullen haar helpen en aanmoedigen om alle goedkeuring van staatswege te verwerpen; in de vaste overtuiging dat de bemoeijingen van den staat in kerkelijke aangelegenheden niets minderen doel hebben dan de heilige bedieningen der godsdienst te verlagen en te vernietigen, het nut der geestelijkheid te vernietigen en loonknechten de plaats te doen vervangen van de eerbiedwaardige herders over getrouwde kudden.

« De katholieke leeken van Ierland, die nog nooit de zaak hunner eerwaardige geestelijkheid verlaten hebben, in weerwil van boeten, straffen, verbeurdverklaring, ja zelfs den dood, waarmede zij zijn vervolgd, erkennen ook met dankbaarheid nog nooit door hunne geestelijkheid te zijn verlaten geworden; en zij dragen het heilige bewustzijn in zich om, dat al de listen en lagen van Engeland niet in staat zullen wezen een enkel lid van de katholieke geestelijkheid in Ierland om te koopen.

-- DUBLIN 20 November. De recorder is ijverig bezig met het herzien van de lijst van den Jury; wanneer de herziening geëindigd is, zal men aan het hof van de bank der koningin het voorstel

den de eerste lijst van den jury te versiatigen en het regtsgeding te schorsen tot dat kan worden overgegaan tot het samenstellen van een' nieuwen jury. Dit uitstel zal hoogstwaarschijnlijk door het hof worden toegestaan. Het hof van de bank der koningin heeft bepaald dat de pleidooijen den 21 zouden begiinnen over de konklusien der beschuldigten.

-- De grootste stoommachine die ooit is gebouwd geworden wordt tegenwoordig in Corn-Wallis voltooid. Zij is bestemd om het Haarlemmermeer uit te pompen. De cilinder dezer reusachtige machine heeft 12 voet in diameter. Rondom dezen vervaarlijk grooten cilinder staan elf pompen, ieder van 63 duim in diameter.

FRANKRIJK

De *Moniteur* van den 25 November behelst het volgende artikel, hetwelk in antwoord strekt op eenige gezegden van een der legitimistische bladen:

« Een dagblad kondigt dezen morgen aan, dat Z. K. H. de Graaf van Parijs gevaarlijk ziek is. Wij kunnen gelukkig dit nieuws logenstraffen. De gezondheid van den Graaf van Parijs heeft geen enkel oogenblik de minste ongerustheid ingehouden. Hij heeft, wel is waar, eenige dagen geleden, eene verkoudheid gehad, maar die overigens zeer ligte ongesteldheid is haar einde nabij.

« Hetzelfde dagblad behelst ten aanzien van Mevrouw de Hertogin van Orleans beweringen, die wij insgelijks ten stelligste moeten logenstraffen. Het is onwaar, dat Mevrouw de Hertogin van Orleans ooit gewentst heeft, eene reis naar Duitschland te doen; het is onwaar, dat de opvoeding van Z. K. H. den Graaf van Parijs een enkel oogenblik opgehouden heeft, door zijne doorluchtige moeder bestuurd te worden, wier zorgen onophoudelijk den Prins omringen, op wien Frankrijks toekomst berust.

NEDERLAND

's BOSCH 28 November. Er is hier in den afgelopen nacht een stoute diefstal gepleegd, waar over men zich te regt verbaast. Drie zwart geklede mannen breken in een huis gelegen aan een der grootste straten dezer stad, wekken den bejaarden bewone van het huis uit den slaap, noodzaken hem aanwijzing te doen van zijne geldkist, en ontnemen hem, aan papier en geld, eene som ten bedrage van omtreeks 8000 guldens. Er is aanstonds aangifte gedaan van de nummers der obligatiën enz. welke ontvreemd zijn. De ijverige politie stek alles in het werk, om de daders te ontdekken.

's GRAVENHAGE, den 26 November. De schip *Prinses Sophie* van Java ontvangene tijden loop tot omtreeks half Augustus jl.

Volgens de op Java laatst ontvangene tijden van den kapitein luitenant ter zee J. T. A. Coertzen bevond zich de tegen de zeeroovers bestemde expeditie in Janij, ten zuid-westen van Celebes en was het daar gelukt, in het begin dier maand nabij Salejer op de eilanden Tannah Djama en Kalotoea twee schuilplaatsen van zeeroovers

zes en dertig groote zeeroovers-vaartuigen geheel te vernielen en 40 stukken goeder te bemagtigen.

De zeeroovers, die, na eenigen wederstand, de wijk in de bosschen hadden genomen, waren van Magendano en Tabellen een Island, die sergeant had bij het bevestigen van de roovers versterkte bemanning het leen verlieten bij welke gelegenheid tevens verscheidene ander manschappen door wonden buiten gevecht werden gesteld.

Weinige dagen daarna heeft de *Hekla*, in een baai van een der eilanden ten zuid-westen van Celebes, een groot aantal roovers-prauwen onderspeld, welke, op het ontwaren van dat vaartuig, onmiddelijk in zee staken, en zich door de vlugt poogden te redden, door Zijner Majesteits stoomschip de *Hekla* spoedig achterhaald, kwam het in straat Bonerate tot een gevecht, nadat de zeeroovers, bespaard hebbende dat zij onse handen niet konden uitkomen, zich tot eenen wanhopigen wederstand gereed hadden gemaakt, tot welk einde zij het stoomschip afwachten.

De zeeroovers hebben bij die gelegenheid eene stoutmoedigheid aan den dag gelegd, waarvan weinig voorbeelden bekend zijn. Een hunner grootste vaartuigen, aan welks boord de Serang of Panglima der roovers zich bevond, en hetwelk gezegd wordt met ruim 150 koppen bemand te zijn geweest, is in onze handen gevallen, benevens 37 slaven, waaronder 8 vrouwen en 5 kinderen en 5 roovers, onder welke laatsten de Serang zich bevond, die echter later aan zijne wonden is overleden; de overige hebben het leven verloren. Eene tweede prauw der roovers, bemand met ongeveer 100 koppen, heeft, na door onze kogels doornageld te zijn, den steven naar den wal gewend, en na het vaartuig op eene droogte te hebben gezet, is de manschap van hetzelfde landwaarts in gevlugt. Beide deze prauwen waren ruim van geslacht voorzien, de grootste derzelve had 13 stukken in batterij, waaronder twee van 6 pond.

De overige rooversvaartuigen hebben zich weder op de vlugt begeven, toen de invallende duisternis en een sterke wind hun daartoe gelegenheid hadden gegeven.

Van onze zijde hebben wij het verlies te betreuren van zeven manschappen, waarvan zes zijn gesneveld gedurende den laatstgemelden hardnekkigen strijd met de zeeroovers, bij welke gelegenheid tevens 26 zijn gewond geworden.

Van Timorkoepang is, onder dagteekening van en 31 Mei jl., bericht ontvangen van het navolgend voorval, hetwelk insgelijks kan dienen als een bewijs van de vermetelheid der zeeroovers in de indische wateren.

De Engelsche walvischvaarder *Sara en Elisabeth*, gezagvoerder Billingham, kwam op den 9 Mei ten anker voor Amfoeng (20 Engelsche mijlen van Koepang), om zich van brandhout en water te voorzien, tot welk einde, drie dagen later, twee booten, bemand met twee stuurlieden en veertien man der ekwipage, naar den wal werden gezonden. Eenige oogenblikken hadden zij bevestigd om hout bijeen te verzamelen, toen zich, om den hoek der baai, vijf groote en eene menigte kleine prauwen vertoonden, die koers stelden naar den wal en eenig volk aan land zetteden: waardoor het bosvolk, hetwelk bezig was met hout te hakken, overvallen en op de vlugt gedreven werd.

Op het schip, alwaar men dit alles had toegesien, had men ongelukkiger wijs, in de verwarring, wel de geweren op het dek gehaald, maar geene patroonen kunnen vinden, zoodat de gezagvoerder en de nog aan boord zijnde schepelingen, bij het naderen der roovers, die weldra met hunne geheele magt kwamen aanroeyen, hun behoud in de vlugt moesten zoeken en zich in twee booten naar den wal begaven; na nog zeven man der ekwipage van den wal te hebben afgehaald, staken zij in zee, terwijl de roovers zich intuschen aan boord van de bark begaven, alles wat van hunne gading was prijs maakten en het schip in brand stakten.

De ontmoeting van drie Whaler schepen stelde den kapitein in de gelegenheid, om zich ander-

maal naar zijn schip te begeven, hetwelk echter toen reeds door de roovers verlaten was en in brand stond.

Eenige dagen na dit voorval zijn de kapitein Billingham en zijn ekwipage te Timor aangekomen, alwaar men hen de noodige hulp was verleend; terwijl een gedeelte der bemanning op den 28 Mei alle de Batavia is aangebracht met het schip *Blonora*.

's GRAVENHAGE den 26 November.

-- Reeds morgen ochtend vóór het houden der zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal de koninklijke boodschap, houdende de wijziging van het reglement van orde hare werkzaamheden aauvangen. De Centrale Afdeeling zal bijeenkomen over de voordragten van wet, houdende de begrooiting van de droogmaking van de Haarlemmermeer, en ten aanzien der wegen in Friesland en Groningen.

's GRAVENHAGE den 27 November.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ontvangen een koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, houdende aanvulling van art. 27 der wet van 5 October 1841, bevattende de instructie voor de Algemeene Rekenkamer.

-- Ten gevolge eener cirkulaire van het departement van binnenlandsche zaken, van 29 Januarij 1838, No. 214 (afd. 7), zijn de gemeentebesturen op 's Konings last verzocht, om de besturen der godshuizen en instellingen van liefdadigheid uit te noodigen, om, in navolging van hetgeen toen reeds op enkele plaatsen geschiedde, de vereischte schikkingen te maken, teneinde in den nood van vele Rijks gepensioneerden door het verstrekken van voorschot op dierzelfer pensioenen, tegen onderpand van het certiffikaat van inschrijving, zooveel mogelijk, te hulp te komen, waartoe destijds van Gouvernementswege getracht is mede te werken, door, in plaats van de vroeger halfjarige voldoening, vast te stellen eene driemaandelijkse betaling der pensioenen en gagementen, die in de grootboeken der pensioenen zijn ingeschreven.

Ten gevolge der bovenbedoelde uitnoodiging, zijn vele besturen van liefdadige gestichten en instellingen tot het verstrekken der bewuste voorschotten overgegaan, en hebben zich andere daartoe des gevraagd, bereid verklaard.

De ondervinding heeft nogtans doen zien, dat, ter bereiking zooveel mogelijk van het doel, nog andere voorzieningen noodig zijn, welke in den laatsten tijd bij het gouvernement in overweging zijn genomen en thans zijn vastgesteld, bij 's Konings besluit van den 5 October ll., No 56, waaronder deze is, dat alle pensioenen, gagementen en onderstanden, onder de departementen van oorlog en marine ressorterende tot en met f 200 beloopende, die door versterf of andere oorzaken (de gevallen tot het tijdstip der ophouding van het pensioen of gagement in het certiffikaat van inschrijving is uitgedrukt, of van weder in diensttreding uitgezonderd) komen te vervallen over het volle ingetreden kwartaal, zullen worden voldaan, waarvoor de degenen, die voorschotten doen, de waarborg ontstaat, dat de bedoelde pensioenen en gagementen (tot dusverre slechts tot den dag van het overlijden van den titularis verschuldigd) voor het volle ingetreden kwartaal zullen te goed gedaan worden.

Het is Z. M. daarbij ter verdere bereiking van het oogmerk wenschelijk voorgekomen, dat bij de besturen der steden, gestichten en instellingen van liefdadigheid het kosteloos of tegen eenen geringen interest verstrekken van maandelijksche of driemaandelijksche voorschotten op pensioenen, gagementen of onderstanden wierd bevordert. Daardoor zou de door partikulieren hiermede dikwerf gedreven wordende woeker zooveel mogelijk worden tegengegaan, en hierbij hebben de gemeenten en de armbesturen in de daad belang, want de voorbeelden zijn niet zeldzaam (de vele gegageerden, die zich in de bedelaarsgestichten bevinden, kunnen onder anderen ten bewijze er van strekken), dat de onderhandelingen welke gegageerden met

partikulieren aangaan, hun tot volslagene armoede doen vervallen, hetgeen niet anders dan tot belemmering der armen- en gemeentefondsen kan strekken.

Naar aanleiding eener bij de gouverneurs ten dienste gekomen missive van Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken, van den 4. Nov., is de voornemde gunstige beschikking des Konings ter kennis van de gemeentebesturen gebragt, met verzoek om daarvan mededeeling te doen aan de besturen der godshuizen en instellingen van liefdadigheid in hunne gemeenten, en om tevens diegene instellingen welke ad het doen der bedoelde voorschotten nog niet zijn overgegaan, of zich daartoe nog niet bereid hebben verklaard, bij vernieuwing en met gepaste aandrang daartoe uit te noodigen; zijnde ook het hoofdbestuur der maatschappij *Tot nut van 't algemeen*, andermaal verzocht, om bij hare onderscheidene departementen tot het geven dien voorschotten nader aansoek te doen.

-- Onder de verschillende plannen welke, volgens sommigen, door het gouvernement tot dekking der bekende te korten zouden worden voorgesteld, noemt men als zeer waarschijnlijk eene belasting op de bezittingen, en wel van een en twee vijfde per cent. Men voegt er bij, dat de bezoldigingen der ambtenaren onder deze belasting ook zouden begrepen zijn, in dier voege namelijk, dat die bezoldigingen respectivelijk met zeven zonden worden vermenigvuldigd en de hierdoor te verkrijgen som als kapitaal aangenomen. Volgens diezelfde geruchten wil men, dat de gelegenheid opengesteld zou worden om zich van deze belasting te vrijwaren door deel te nemen in eene door het gouvernement uit te schrijven negotiatie tegen pari en tegen den interest van 3 pCt. Het spreekt van zelf, dat men het bovenstaande slechts als gerucht mededeelt, welks meerdere of mindere waarschijnlijkheid echter spoedig zal blijken.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL:

ZITTING VAN MAANDAG DEN 27 NOVEMBER.

Opening omstreeks ten drie ure.

De voorzitter geeft kennis ontvangen te hebben twee missives als van de Heeren Corver Hoofst en Nedermeijer van Rosenthal, houdende kennisgeving, eerstgemelde door ongesteldheid en laatstgemelde uithoofde van familieaangelegenheden verhinderd te zijn, aan de werkzaamheden der kamer deel te nemen.

Is ontvangen eene koninklijke boodschap, geleidende een ontwerp van wet, houdende wijziging van art. 27 der instructie voor de Rekenkamer.

De voorzitter geeft kennis dat door de respectieve afdeelingen tot rapporteurs zijn benoemd:

Voor het ontwerp van wet, betrekkelijk het Haarlemmermeer, de heeren van Akerlaken, van Goltstein, de Man, Nederburg en van Panhuys. Voor dat omtrent de wegen in Friesland en Groningen; de heeren van Akerlaken, van Goltstein, Repelster, Telling en van Panhuys, en betrekkelijk het ontwerp van wet tot aankoop en aflossing van schuld over 1843, de heeren Enschedé, van Goltstein, Cost Jordens, Rijckevorsel en Brouwer.

Een ingekomen verzoekschrift is naar de daartoe benoemde commissie verzonden, welke commissie vervolgens eenige rapporten heeft uitgebragt.

Nog is lektüre gegeven van de notulen der laatste gehouden geheime zitting, betrekkelijk het adres in antwoord op de Trouwrede.

Waarna de vergadering is gescheiden.

-- De verregaande onzijdigheid, die in vele der zoogenaande straatgezangen heerscht, begint ook in sommige andere Landen de aandacht meer en meer tot zich te trekken, en op ernstige maatregelen tot fruking van dit kwaad bedacht te maken. Een gesicht antwerpsch slagblad weidde voor enige dagen over dit onderwerp uit; het verhaalt hoede politie te Bordeaux, op last der stedelijke autoriteiten, een zestel orgeldraaiers, die hoogst onsedelijken dennen uitveikten, in hoedenis heeft doen nagaan en hoe de laatste tijl te Parijs uitgekomen Volke-

Almanak zich te regt aan het drukken van zoodanige liederen ergert, die van daar naar alle fransche steden en dorpen verzonden worden, om er, als bij voorkeur op zon- en feestdagen, door het volk gezongen te worden; waarop het bedoeld blad, onderanderen: de volgende aanmerkingen laat volgen:

» Mer dan eens zijn ook onze ooren door koepletten getroffen geworden, wier walgelijke platheid de gemeenheid der denkbeelden slechts te tastbaarder maakte. En weet gij wie het waren die deze koepletten zongen, of liever uitbrulden Troepen jonge meisjes, van vijftien tot twintig jaren, of troepen kinderen, van naauwelijks acht tot twaalf jaren. En deze zijn dan de zeden welke men onder het volk wortel laat schieten; de schandelijkheden die de politie veroorlooft, -- zij die zoo ijverig is waarmee het er op aankomt processen-verbaal te rigten tegen iemand die in den schouwburg gefloten heeft.

» Maar, zal men vragen, kan de politie het volk dan beletten liederen te leeren, en die te zingen wanneer het ze geleerd heeft? Zeker niet. Maar wat zij beletten kan is de gelegenheid door welke die aan het volk verschaft wordt; het is den openbaren verkoop, op markt- en feestdagen, van die liederen, waarin het niets dan bederf voor het hart kan vinden; wat zij beletten kan is dat de liedjeszangers deze schandelijkheden voor de oogen der menigte niptellen en haar die tot verdooving toe voorzingen, alvorens ze te verkoopen.

» De stechte straatdeunen hebben wellicht meer kwaad gesticht dan men zich verbeeldt, en wij achten het meer dan tijd dat dit schandaal ophoude. Het is onmogelijk, indien de zedelijkheid der lagere volksklasse de autoriteiten ter harte gaat, dat zij deze zedelijke pest vergunt hare verwoestingen verder uit te breiden. (Rot. Courant.)

Mengelwerk.

Wij nemen het volgende uit de *Cath. Ned. Stemmen* over en haasten ons te verklaren, dat wij daaraan adhaereren, onder voorbehoud der vraag, of het in de onrustige omstandigheden der ontvreemde bevolking, met de bekende strekking eener ten verderve van vorst en vaderland woiende partij, raadzaam kan geacht worden, zijne toevlugt te nemen tot een algemeen petitionnement.

Eendragt maakt magt.

Dit was de leus onzer vaders; zij waren van het groote gewigt der eendragt zoodanig overtuigd, dat de oude Nederlandsche munt met dese merkwaardige woorden prijkte: *concordia res parva crevunt* -- door eendragt worden kleine dingen groot!

Ons dierbaar *Vaderland* is, door eenen samenloop van gebeurtenissen en omwentelingen, door onbekwaamheid van mannen die aan het roer van den Staat zaten; door noodeloze geldverspillingen; immer door eene kwaadwillige tegenwoordiging ingewilligd; diep vernederd, verarmd, en op den rand des verderfs gebracht! Tweedragt zou den ondergang van het lieve *Vaderland* onfeilbaar ten gevolge hebben: want een *Koninkrijk dat tegen zich zelve verdeeld is*, kan niet bestaan! Dit is de uitspraak van den mond der waarheid zelve.

Zijne Majesteit, onze regtschape Koning heeft dan ook, gelijk uit de jongste troonrede blijkt, zijne eenige hoop op de eendragt des nederlandschen volks gevestigd.

Maar, landgenooten, protestanten en katholieken, er is eene vermogende partij in ons land, wier devies is: *divide et impera*: verdeelt en heerscht! Die partij, de oude oligarchische faktie, die reeds zooveel onheil aan het *Vaderland* heeft berekend, tracht ons te verdeelen en bedient zich daartoe, even als alom, van eenen godsdienstigen dekmantel, teneinde hare wezentlijke oogmerken des te beter te verbergen. Eigen ser, aanzien en rijk-

dom is haar enig doel: over de vernedering des *Vaderlands*, over de lasten des volks, over het te niet gaan van den nuttigen en eertijds zoo welvarenden middelstand, over het verarmen der volksklassen, bekommert zij zich niet, als zij maar kan blijven heerschen, om voor zich en hare vrienden te zorgen!

Die geveinsde faktie, die zoo vaak verknoechtheid aan den troon, eerbied voor de grondwet en liefde voor het volk huichelt, is de vijandin der koninklijke waardigheid; zij haat iedere vrijzinnige konstitutie, en blikt met verachting op het volk neder. Ten allen tijde zoekt dan ook het nederlandsche volk in het huis van Oranje eenen waarborg en bescherming tegen de verrukking dier magtige faktie, die als zij haren aanstaanden val vreesde, voor Oranje kroop; en op die wijze niet zelden haren verdervenden invloed en heerschappij te behouden wist.

Landgenooten, zonder onderscheid van geloofsbelijdenis! de Koning hoopt op onze eendragt: wie het doel wil, moet ook de middelen willen; Zijne Majesteit wil diensvolgens tot alles medewerken, met zijn gezag alles ondersteunen, wat eendragt bevordert, wat tweedragt weeren of uitroeijen kan. Laat ons daartoe de handen in een slaan, en weldra zal de alles verzwelgende oligarchie het veld moeten ruimen voor volksgezinde, wezentlijke vertegenwoordigers van het volk!

Protestantsche landgenooten: ziet gij het nog niet, dat er eene heerschzuchtige faktie in ons *Vaderland* bestaat, die onophoudelijk tracht, u tegen uwe katholieke medeburgers op te ruijen en daardoor onze onderlinge eendragt, het eenigste middel tot redding des *Vaderlands*, tegen te werken en te beletten? Die faktie, weest er van verzekerd; heeft daarbij geen ander doel, dan verfoeijelijk eigenbelang, eigene grootheid ten koste van het volk en het behouden harer drukkende heerschappij! Wat heeft ons versohil in godsdienstzaken, die alleen de ziel en de eeuwigheid betreffen, (met onze gemeenschappelijke, burgerlijke en aardse belangen gemeen? Wij bestrijden, wel is waar, waar het noodig is, de principes van het Protestantisme, omdat wij die als schadelijk niet slechts voor de eeuwige belangen, maar ook voor de tijdelijke belangen der menschheid beschouwen; maar wij voeren den strijd niet tegen de burgerlijke regten en godsdienstige vrijheden onzer protestantsche medeburgers; integendeel, wij verdedigen en reklameren dezelve, waar ze bedreigd of geschonden worden, zoo als wij in de vervolgingen tegen de afgescheidenen hebben getoond; en toch beschuldigen onze vijanden ons, dat wij onze protestantsche medeburgers zouden willen onderdrukken; welk eene laaghartige onbeschaamdheid!

Beschouwt, bidden wij u, dit alles met opletendheid; vergelijkt het gedrag en de schriften der verdedigers van het katholicisme, die tevens de verdedigers aller konstitutioneels regten en vrijheden zijn, met die onzer hartstogtelijke bestrijders die gelijktijdig onmiskenbaar toonen, dat zij de geslagen vijanden van echte konstitutionaliteit, van ware volksvertegenwoordiging en vrijheid zijn: en dan laten wij met vertrouwen aan uw regtschape gevoel de beslissing over, wie het zijn, die het wel met *Vaderland*, *Koning*, *Volk* en ware vrijheid meenen!

En dan vragen wij u verder: waarom zouden wij niet de handen in een slaan, niet samenwerken, teneinde door eendragt magtig te worden, tegen over de heerschzuchtige faktie, die *Vaderland*, *Koning* en *Volk* te gronde rigt?

Herziening der Grondwet zou ons, meende men, heil aanbrengen! Ach! neen, landgenooten! verbeeldt u dat niet. Bij ons gefiltreerd kiesstelsel, zoudt gij een *Tweede Kamer in dubbel getale* zien bijeenkomen, van dezelfde gehalte, als de gewone Kamer is. En wie weet of er niet bij eene herziening der Grondwet nog grooter magt aan de heerschzuchtige oligarchie zou worden gegeven... Neen! eene herziening der Grondwet kan ons in de tegenwoordige omstandigheden niets

haten. Eerst moet de keuze der Volksvertegenwoordigers gedaan worden door het volk, dat ze vertegenwoordigen moeten: en dan, maar ook eerst dan zal eene verandering der Grondwet met vrucht kunnen worden bewerkstelligd. -- Doch juist dit is het, wat de partij, die ons onder schulden begraven heeft, boven alles vrees: hoe zouden we dan op het invoeren van regtschape vertegenwoordiging, en daardoor op eene ware Volksvertegenwoordiging kunnen hopen?

Door eendragt, welgezinde landgenooten! -- Zonder eendragt nooit!

Stemgerechtigde burgers van *Nederland*! Gij hebt uit den brief van eenen stedclijken kiezer aan zijne stemgerechtigde medeburgers, geplaatst in de *Vlissingche Courant* van 16 October II. en in ons blad van 28 October overgenomen, gezien, welk een belagohelijk ding uw zoogenaamd stemregt is. Welnu, welgezinde vaderlandlievende stemgerechtigden; waartoe zoudt gij langer gebruik maken van een zoo nietig, zoogenaamd stemregt, dat sedert dertig jaren gebleken is geenerlei invloed op de benoeming der mannen, die het volk van *Nederland* moeten vertegenwoordigen te kunnen uitoefenen? Maakt liever gebruik van een ander wezentlijk regt aan alle ingezetenen des lands, door de Grondwet met ronde woorden toegekend, -- het *petitie-regt*!

Maar, wat moet het onderwerp der petitiën, bij een algemeen petitionnement wezen? vraagt ge misschien?

De zaak komt ons zeer eenvoudig voor, als er slechts samenwerking en eendragt is tot stand te brengen tusschen hen die het wel met *Koning* en *Vaderland* meenen, en tot dat einde een middelpunt van samenwerking kan gevonden worden. Tot het vinden en aanwijzen van dat middelpunt behoort de welgezinde, vaderlandlievende periodieke pers het hare toe te brengen. Er behoort alzo in de eerste plaats overeenkomst en samenwerking plaats te hebben tusschen de onderscheidene organen der vrijzinnige pers, zonder onderscheid van godsdienstige gevoelens, zonder klein-geestige gehechtheid aan eigen denkbeelden, zonder egoïsme. Die overeenkomst en samenwerking eenmaal daargesteld zijnde, zouden al de organen eener ware vrijheidsdemende, niemand bevoorregtende, en niemand uitsluitende vrijzinnigheid, gelijktijdig het onderwerp tot een algemeen petitionnement kunnen voordragen.

Landgenooten! De oligarchische faktie, die dertig jaren lang, nadat *Nederland* het fransche juk had afgeschud, nog de fransche strafwetten en keizerlijke dekretten van Napoleon heeft weten in stand te houden, heeft daardoor de natie weten te beletten door *associatiën*, of *volksbijeenkomsten* middelen van samenwerking en bevordering van eendragt mogelijk te maken; maar zij heeft tot dusverre (hoewel zij het medertalen getracht heeft) de vrije drukpers niet kunnen kluisieren; de recht vrijzinnige periodieke pers, niet tot zwijgen kunnen brengen: de vrijheid der drukpers is de eenige vrijheid, die in *Nederland*, na de instelling van den *hoogen raad* eenen zekeren waarborg heeft, zoo lang als zij zich niet buiten de grenzen der legaliteit verwijderd. Dat dan die nog overgeblevene vrijheid het leven aan alle andere godsdienstige en burgerlijke vrijheden hergeve; dat zij het middel worde tot het bevorderen en daarstellen der onmisbare eendragt. De periodieke pers, in hoofdbeginzelen overeenstemmende en naar hetzelfde doel, het heil des volks, dat de *hoogste wet* is (*salus populi suprema lex*), strevende, is een onweerstaanbaar middel tot radikale verbetering, zij is het eenige middel, waarvan in onze omstandigheden gebruik te maken is, om doelmatige samenwerking en eendragt tusschen alle weldenkenden tot stand te brengen.

Ten einde dat middel te beproeven zullen wij als initiatief dit nummer van ons blad aan alle ons bekende vrijzinnige bladen en tijdschriften zenden, en de wederkeerige toezending van hun eerstkomend nummer als eene adhaesie beschouwen.

Wij zijn niet gewoon advertentiën te lezen, geen wonder dan ook dat ons de teregtwijzing ontgaan is, welke wij hieronder uit het nummer van het *Handelsblad* van den 21sten October overnemen:

TEREGTWIJZING.

In het *Handelsblad* van Donderdag 19 October vindt men uit Amsterdam een aankondiging van de Pogingen die worden aangewend, om zoo mogelijk, eene VEREENIGING TOT ZIEKENVERPLEGING DOOR ZOOGENAAMDE PLEEGZUSTERS DAAR TE STELLEN. -- Na eene aanvankelijke loftuiting en aanmoediging tot deelneming, besluit men aldus: « Niet alleen zal daardoor op nieuw een bewijs gegeven worden voor den geest van Weladigheid en Liefderijke Zorg voor Hulpbehoevende Natuurgenoeten, die steeds de Burgerij dezer stad heeft gekenmerkt, maar ook eene irriging in het leven worden geroepen, aan welke bestaan sinds lang eene dringende, en tot heden niet dan gebrekkig, voldane behoefte gevoeld is. »

Voorzeker moet ieder weldenkende elke poging huldigen, die aangewend wordt, om het lot van ZIEKEN en ONGELUKKIGEN te verbeteren; maar den opbouw eener nieuwe Zaak te willen bevorderen, door zoo mogelijke vergoeding van reeds bestaande, is onedel. -- De uitdrukking, « niet dan gebrekkig voldane behoefte » is niet alleen een zijdelingsche aanval op de Liefdediensten, die de Zusters van Liefde alhier sedert Drie Jaren onder Protestanten en Katholieken bewijzen; maar is zelfs eene onwaarheid, welke blijken zal uit de volgende tegenstelling van den aard hunner dienstbetooning met die der aanstaande PLEEGZUSTERS.

1o. De Zusters van Liefde bewijzen hunne diensten op elke aanvraag, zonder onderscheid van Godsdiens-gezindheid; zoowel bij Vermogende en Burgerklasse als Armen, zonder daarvoor eenige Belooning te vragen, veel minder vooraf te bedingen.

De aanstaande PLEEGZUSTERS, daarentegen, zullen naar een bepaald tarief handelen; de Vermogende Klasse zal betalen f 1,50, de Burger-Klasse 75 Cts. voor een etmaal of 24 Uur, de Armen voor zoover de Middelen der Vereeniging toelaten, *Gratis*. Het Bedrag der Verpleegloonen zal bij de Burger- of 2de Klasse Wekelijks op Kwitantie worden afgehaald.

2o. De Zuster van Liefde blijft gedurende ééne Maand nacht en dag bij hare Zieken; en wordt na verloop hiertan door eene andere verwisseld.

Wanneer de toekomstige Pleegzusters voor een geheel Etmaal worden verlangd, zullen bij aanvraag daarvoor Twee ter Buitengewisseling worden aangewezen.

3o. De Zusters van Liefde offeren zich aan de dienst der Zieken op. *alleen uit Liefde tot God en hunne Naasten, dus om Hemeloon.*

De verwachtwordende PLEEGZUSTERS verplegen, maar ontyangen daarvoor een vast Weekgeld.

Waarom zoude dan nu het gebrekkige in de Dienst der Zusters van Liefde gelegen zijn? Zien wij verder: de Zusters van Liefde voldoen aan alle aanvragen voor zoo verre zij beschikbaar zijn.

De Vereeniging van PLEEGZUSTERS acht zich niet gehouden aan andere aanvragen ter Verpleging te voldoen, dan waarvoor zij beschikbare Personen heeft.

Is hierin iets gebrekkigs gelegen, dan is het gebrek zeer natuurlijk, en zal de nieuwe irriging dit met de Zusters van Liefde gemeen hebben.

Bedoelt men met dat gebrekkige de wijze van Verpleging? Getuigen dan alle die in deze stad de liefderijke en kundige Verpleging der Zusters van Liefde ondervonden hebben, dat zij vooral ter hunner verdediging optreden, die, hoewel in Gods dienst-Belijdenis van haar verschillende, met aflegging van alle vooroordeelen, de dienst der Zusters van Liefde aan hun Ziekbed ingeroepen en genoten hebben; pleite, eindelijk voor haar de onderscheiding die haar hier ter stede bij de Geneeskundige Fakulteit ten deel valt, en die zoodanig is, dat der nieuw op te rigten Vereeniging eene gelukkige

toekomst tegenlicht, zoo zij evenzeer dusdanige onderscheiding en goedkeuring zal mogen vererven.

Dat nu het publiek over het al of niet gebrekkige van het bestaande oordeelt.

Allerlei.

Het *Weekblad van het Regt* heeft in deszelfs nummer van den 16 November een artikel geschreven over den tragetgang der Kriminele Justitie in Zuid-Holland. Ten bewijze dier traagheid geeft het de volgende voorbeelden:

Eene fabriek-arbeidster uit Leiden, 18 jaren oud, is op 5 Mei 1843 door den kommissaris van politie in het huis van arrest ter beschikking van den officier van justitie gesteld, als erkennende, daags te voren, uit de fabriek, waarin zij werkte, ontvreemd te hebben drie kluwen garen, welke bij verkoop hebben opgebracht 21½ cent en even waarde hadden van 25 centen. Zij bleef in hechtenis, en werd bij arrest van 8 Augustus van het Hof, in raadkamer vergaderd, verwezen naar de openbare teregtzitting. De akte van beschuldiging was gedateerd op 9 Augustus. Beide stukken werden beteekend op 28 September. Zij werd daarna gedagvaard tegen 13 October, en verscheen, na eene voorloopige gevangenis van DRIE EN TWINTIG WEKEN voor het Hof, hetwelk haar op grond van de zeer geringe waarde van het gestolene, veroordeelde tot eene korrektsionele gevangenisstraf van acht dagen. Zie hier een tweede voorbeeld.

Op 25 en 27 October II, stonden voor het Hof te regt twee personen, beschuldigd van geldsnoeiërij, die op den 30 Maart 1842 waren in hechtenis genomen. De instruktie dezer zaak was afgevoerd op 2 Februarij 1843, het arrest van verwijzing naar de openbare teregtzitting is geweest op 26 April; de akte van beschuldiging draagt de dagteekening van 3 Mei; beide stukken zijn beteekend op 11 October, dat is ruim vijf maanden later. Op 3 November werden beide beschuldigten vrijgesproken, na niet minder dan NEGENTIEN MAANDEN en eenige dagen te zijn gevangen geweest. Een vrijgesprokene is voor de wet onschuldig; dus heeft men twee onschuldigen, die men ten onrechte van misdad heeft verdacht, die men ten onrechte heeft beschuldigd, die men ten onrechte heeft teregtgesteld, bovendien behalve dit alles, nog NEGENTIEN MAANDEN onregelmäßig, schoon dan ook ter goeder trouw, tusschen vier muren gesloten gehouden. En daar is geene wet, die hun het regt geeft, om voor al dat onregt eenige vergoeding, eenige voldoening te vorderen.

Op 11 Maart van dit jaar, werden drie arme, domme boerey-jongens in hechtenis genomen, ter zake van diefstal van een ouden hamer en eene verroeste boor, gepleegd bij nacht, door meer dan een persoon, in de aanhoorigheid van een bevooruit huis. Zeer spoedig werd die misdad door allen erkend, en de instruktie was geëindigd op 4 Mei. Het arrest van teregtstelling dagteekende 27 Juni; de akte van beschuldiging 30 Juni. Drie maanden en drie weken later, werden beide stukken beteekend aan de beschuldigten, namelijk 23 October. De zaak werd behandeld op 9 November. De beschuldigten, hadden toen ACHT MAANDEN in voorloopige hechtenis doorgebracht. Alle drie werden veroordeeld tot eene korrektsionele gevangenisstraf van veertien dagen.

Advertentien.

Ontvangen bij ROGER VAN GULICK, te s Bosch.

de nieuwe soorten van SPEELGOEDEREN.

Extra schoon MASTEN PLANTSOEN te koop tot 30 Cts. de 100, bij TOON VERHOEFEN op het Vinkel te Geffen.

M. B. WALLAGH,
Hoflandmeester van Z. K. H.
den Prins van Oranje.

Verwittigt het gebr. publiek van s Bosch, dat hij zal arriveren den 5 December en zal vertoeven tot 10 December; is gelogerd bij den heer DOUWERS, in den Eenhoorn, in de Karroestraat, alwaar bij zijne afwezigheid de TANDMIDDELEN verkrijgbaar zijn gesteld.

* * De Wed. J. M. OFFERS, onderneemster van publieke Verkoopingen te s Hertogenbosch, zal ten overstaan van derzelve zoon, bevoegd Ambtenaar, op Donderdag den 30 November 1843, en volgende dagen, des namiddags ten twaalfen ten huize van den heer J. HILBRANDT Koopman in Galanterien, in de Hinthamerstraat, publiek verkoopen:

Allerlei GALANTERIE- en andere voorhanden zijnde WINKELGOEDEREN bestaande in:

Differenten soorten van SERVIESEN, DEVIESTASSEN, BLOEMVAZEN, en meer ander PORCELEIN, fijne verlakte THEEBLADEN, TROMMELTJES, KOFFIJKANNEN, THEESTOOVEN, KANDELAREN, NAAKISTJES, WERKDOOSJES, LIKEURKELDERS, SPAARLAMPEN, TAFELMESSEN, SPIEGELS en PLATEN achter GLAS, DAM-, SCHAAK- en DOMINOSPELEN, alsmede een aanzienlijke partij

KINDERSPEELGOED

en meer andere goederen, te veel om te melden. Ten zeylen dagen des voormiddags voor een ieder te zien.

ZEGT HET VOORT.

* * * De HOOFD-ADMINISTRATIE van het 1ste Regiment Lansiers te s Hertogenbosch, zal bij voortdurend op Dingsdag van elke week des middags precies ten 12 ure aan de stallingen omtrent de paradeplaats aldaar, in het openbaar aan den meestbiedende doen verkoopen:

DE BEST DER PAARDEN

tot genoemd Regiment behorende.

ZEGT HET VOORT.

Geldtutzettingen op

L I J F R E N T E EN VERZEKERINGEN OP HET LEVEN.

De Maatschappij van Algemeene Assurantien op het L E V E N, de dotale Fondsen en de Overleveringen gevestigd te Brussel, en goedgekeurd door Koninklijk besluit van 12 Junij 1824, is vertegenwoordigd door Agenten in geheel het Rijk en in vreedende plaatsen, hare wezenlijke Kapitaal beloopt tot nabij de DRIE MILLIÖEN FIFT MAAL HONDERD DUIZEND FRANCS, en zij betaalt jaarlijks meer dan DRIE MAAL HONDERD DUIZEND FRANCS Lijfrenten. De verrigtingen der Maatschappij hebben tot voorwerp de verzekeringen van Kapitaal betaalbaar na den dood, of ingeval van leven openbepaald tijdstip, de constitutien van LIJFRENTEN, PENSIOENEN aan Weduwen en Ambtenaars, en HUWELIJS-GIFTEN aan de Kinderen, AANKOOP op LIJFRENTEN van RENTEN, SCHULDBEKENTENISSEN, AKTIEN en ONROERENDE GOEDEREN. Zij koopt inkelijks hetzij met GEREED GELD of op LIJFRENTEN, de VRUCHT-GEBRUIKEN en de NAAKTE EIGENDOMMEN. Men kan zieh de Prospectussen, Tarieven en alle wenschelijke inlichtingen bezorgen hetzij bij den Agent A. C. VAN DER MEUEN Junior, in de Hinthamerstraat, Wijk C. No. 86 te s Hertogenbosch, of op het Secretariaat Generaal der Maatschappij te Brussel, in de nieuwe Brugstraat No. 48.

Graanmarkt

VAN s HERTOGENBOSCH, van Donderdag, Vrijdag en Zaterdag den 23, 24 en 25 November 1843.

De markt was dezer dagen vrij wel voorzien van Rogge, Boekweit en Haver, welke alle tot ongeveer vorige prijzen goed zijn afgegaan; de navolgende prijzen zijn besteed geworden: als.

ROGGE f 4.75 a f 5.25.
BOEKWEIT f 4.50 a f 5.00.
HAVER f 2.00 a f 2.50.

EINDHOVEN den 28 November 1843.

De Prijzen der Granen zijn heden alhier geweest
Rogge f 5.08.
Boekweit - 4.75.
Haver - 2.20.
Het Ned. pond Boter - 0.52.
De 4 » » Roggebrou - 0.29.

BEUNS VAN AMSTERDAM.

Heden, Maandag, 27 November 43 Ure.
W. s. 24 pCt. 54, 53, 52, 51, 50, 49, 48, 47, 46, 45, 44, 43, 42, 41, 40, 39, 38, 37, 36, 35, 34, 33, 32, 31, 30, 29, 28, 27, 26, 25, 24, 23, 22, 21, 20, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1, 0. Metalliek. 100, 6 pCt. Amst. 11. Dit Beursboek is te koop bij de Uitgeverij van de Drukkerij van s Bosch, te s Bosch.